

Nieuwe Waalreseweg 199, Valkenswaard (gemeente Valkenswaard)

Een archeologische paragraaf

R.M. van der Zee

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, maart 2017
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033 299 8181
Fax 033 299 8180
Email info@archeologie.nl

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Opdrachtgever: Van Gessel Advisering
De heer drs. M.H.H. van Gessel
Postbus 312
5340 AH Oss
E-mail: mvgessel@vangessel-advies.nl
Tel.: 06 – 558 822 17
handelend namens:
Tuincentrum Coppelmans
De heer B. Coppelmans
Nieuwe Waalresegeweg 199
5552 EJ Valkenswaard

Provincie: Noord-Brabant
Gemeente: Valkenswaard
Plaats: Valkenswaard
Locatie: Nieuwe Waalresegeweg 199
Kadastrale gegevens: gemeente Valkenswaard sectie A nummer 2823, 2831,
2869, 3051, 3098, 3099, 3100, 3101 en 3371

Kaartblad: 51D (1:25.000)
Coördinaten: NW: 158.809 / 375.368
ZO: 159.037/ 375.335
NO: 159.023 / 375.437
ZW: 158.839 / 375.256

Auteur: R.M. van der Zee
Bevoegde overheid: Gemeente Valkenswaard
Mevrouw E. van den Boom
Postbus 10100
5550 GA Valkenswaard

Deskundige namens de bevoegde overheid: Mevrouw drs. R. Berkvens
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Postbus 8035
5601 KA Eindhoven
E-mail: R.Berkvens@odzob.nl
Tel.:088 – 369 06 38

1 Inleiding

In opdracht van Van Gessel Advisering handelend namens Tuincentrum Coppelmans heeft ADC ArcheoProjecten op 24 februari 2017 een archeologische paragraaf opgesteld voor de locatie Nieuwe Waalreseweg 199 in Valkenswaard, gemeente Valkenswaard (afb. 1). De aanleiding is de geplande uitbreiding van het op de locatie aanwezige tuincentrum. Hiertoe dient het bestemmingsplan gewijzigd te worden.

Het bestaande overdekte tuincentrum wordt vergroot van circa 4 733 m² naar circa 8 000 m² (afb. 2 en 3). Dit is inclusief het overkappen van 1 000 m² bestaand winkelvloeroppervlak dat nu niet overdekt is en de achterzijde van het pand die nu gebruikt wordt als buitenopslag. De uitbreiding zal worden gefundeerd met poeren met een omvang van 100 x 100 x 60 cm en 10 x 10 x 100 cm (afb. 4).

2 Vigerend archeologiebeleid

Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het voorontwerp bestemmingsplan 'Nieuwe Waalresweg 199' heeft het plangebied de dubbelstemming Waarde Archeologie categorie 4 (afb. 5).¹ Volgens in het plan opgenomen bouwregels geldt een onderzoeksplicht bij bouwplannen groter dan 500 m² en verstoringen dieper dan 0,5 m beneden maaiveld. Hiervan kan worden afgeweken indien op basis van (archeologisch) onderzoek is aangetoond, dat er geen of nauwelijks waarden aanwezig zijn dan wel dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad.

3 Resultaten archeologische onderzoek

Uit de geraadpleegde archeologische gegevens blijkt dat in 2000 een deel van het huidige plangebied is onderzocht middels een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI-I; afb. 6).² Deze bestond uit een karterend booronderzoek, dat door een beknopte bureaustudie werd voorafgegaan. In totaal zijn 13 boringen verricht (waarvan één boring buiten de locatie). Hierbij is gebruik gemaakt van een zogenaamde megaboor, een Edelman met een diameter van 15 cm. Het opgeboorde sediment is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 5 mm.

Uit het archeologisch onderzoek volgde dat de op de locatie dekszandafzettingen voorkomen en dat de locatie deel uitmaakt van een omvangrijk gebied met plaggendekken.³ De dikte van het ter plaatse aanwezige plaggendek (met inbegrip van de bouwvoor) bedroeg 85 tot 110 cm. Hierbij moet echter wel worden aangetekend dat het zuidoostelijk deel van de locatie van vanwege verharding niet onderzocht kon worden. De aanwezigheid van ijzeroerbrokken in en de lichtgeelgrijze kleur (oxidatie-reductie grens) van het zand onder het plaggendek wees volgens de onderzoekers op een slecht ontwaterde ondergrond.

In het plaggendek werden geglazuurde aardewerkfragmenten aangetroffen uit de 16^e t/m 18^e eeuw.⁴ Deze vondsten werden geïnterpreteerd als huishoudelijk afval dat op akker is gebracht en geen aanwijzing vormt voor de aanwijzing van een vindplaats uit deze periode. In het

¹ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>

² Sinds de invoering van de KwaliteitsNorm Archeologie (KNA) niet meer gebruikte term voor een bureau- en inventariserend veldonderzoek door middel van booronderzoek.

³ Roymans 2000, archis2 onderzoeksmelding 49.183.

⁴ ibid.

onderliggende dekzand werden geen vondsten gedaan. Gesteld werd dat vanwege de slecht ontwaterde ondergrond het gebied vermoedelijk niet geschikt was voor bewoning.

Op grond van de aangetroffen bodemopbouw, die wijst op in het verleden relatief natte omstandigheden en het ontbreken van vondstmateriaal dat kan duiden op een archeologische vindplaats werd verder onderzoek niet noodzakelijk geacht.⁵

Ten westen van de huidige uitbreidingslocatie moet wel rekening worden gehouden met een archeologische vindplaats (afb. 6). Hier werd op een relatief hooggelegen terreindeel een aanvullende boring gezet. Dit leverde enkele handgevormde aardewerkfragmenten uit de Prehistorie op. Omdat de scherven klein en deels afgerond waren, was het niet mogelijk het aardewerk nauwkeurig te dateren. Een datering in de periode Late Bronstijd-Vroege IJzertijd (circa 1000-500 voor Chr.) werd op basis van kenmerken van het baksel het meest waarschijnlijk geacht. De hogere ligging in combinatie met een geringere dikte van het plaggendek wees volgens de onderzoekers op een verborgen dekzandrug.

4 Resultaten milieuhygiënisch bodemonderzoek

Naar aanleiding van de geplande uitbreiding van het tuincentrum is in 2013 een milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek (conform NEN 5740) uitgevoerd (afb. 6).⁶ Hiertoe zijn verspreid over de uitbreidingslocatie 22 boringen gezet. Hoewel deze met een ander doel zijn gezet en niet beschouwd kunnen worden als vervanging van een archeologisch booronderzoek, geven de boorbeschrijvingen wel enig inzicht in de bodemopbouw, waaronder de dikte van het plaggendek. De ondergrond is beschreven als zwak siltig zand met een grijs/beige of donkerbeige kleur. Daarop bevindt zich een donkerbruine en bruine zandlagen met een cumulatieve dikte van 100 à 110 cm. Dit betreft het in de AAI beschreven plaggendek en heeft een overeenkomstige dikte. Het plaggendek wordt op zijn beurt afgedekt door een circa 50 cm dikke, licht gekleurde zandlaag. Dit betreft een (sub)recente ophoging. Op basis van het door de eigenaar aangeleverd fotomateriaal moet worden aangenomen dat deze laag in 2003 ten behoeve van de herinrichting van het buitenterrein van het tuincentrum is opgebracht (afb. 7a en 7b).

5 Advies

Hoewel op basis van voortschrijdend inzicht de resultaten van de in 2000 uitgevoerde AAI mogelijk anders te interpreteren zijn⁷ en dat de gebruikte onderzoeksmethode niet volledig in overeenstemming is met de huidige leidraad voor karterend booronderzoek⁸, blijft onverlet dat met dit onderzoek de bodemopbouw en het dekzandrelief afdoende in kaart is gebracht. De boorprofielen van de in 2013 uitgevoerde milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek⁹ vormen daarnaast een aanvulling op het bestaande beeld van de bodemopbouw. Op basis van de uitgevoerde onderzoek kan worden vastgesteld dat ter plaatse van de beoogde uitbreidingslocatie van het tuincentrum sprake van een plaggendek van tenminste 85 cm dikte met daarop een recent opgebrachte zandlaag van circa 50 cm dikte. Bij het aanbrengen van de poeren zal het plaggendek plaatselijk verstoord worden. Indien aanwezig zullen bewoningssporen onder het plaggendek evenwel niet worden aangetast. Aanvullend archeologisch onderzoek ten behoeve van de uitbreiding van het tuincentrum wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

⁵ ibid.

⁶ Van Breugel 2013.

⁷ Berkvens 2014.

⁸ Tol et al. 2012.

⁹ Van Breugel 2013.

Literatuur

Berkvens, R., 2014: *Advies Archeologische Monumentenzorg 2014-nr. 131. Beoordeling van een archeologisch rapport*. Eindhoven.

Breugel, T.M.W. van., 2013: *Verkennd bodemonderzoek conform NEN 5740. Nieuwe Waalreseweg 199, Valkenswaard*. Terra Milieu bv projectnummer Tm2012.134. Veghel.

Roymans, J.A.M., 2000: *Plangebied Tuincentrum Coppelmans. Gemeente Valkenswaard. Een Aanvullende Archeologische Inventarisatie*. RAAP verslagnummer 2000-1577/MW. Amsterdam.

Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen, 2012: *Leidraad inventariserend veldonderzoek*. Gouda (SIKB uitgave, geactualiseerde versie).

Websites

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

Lijst van afbeeldingen

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Huidige situatie van het plangebied (bron: h8 ontwerp bureau)

Afb. 3 Toekomstige situatie van het plangebied (bron: h8 ontwerp bureau)

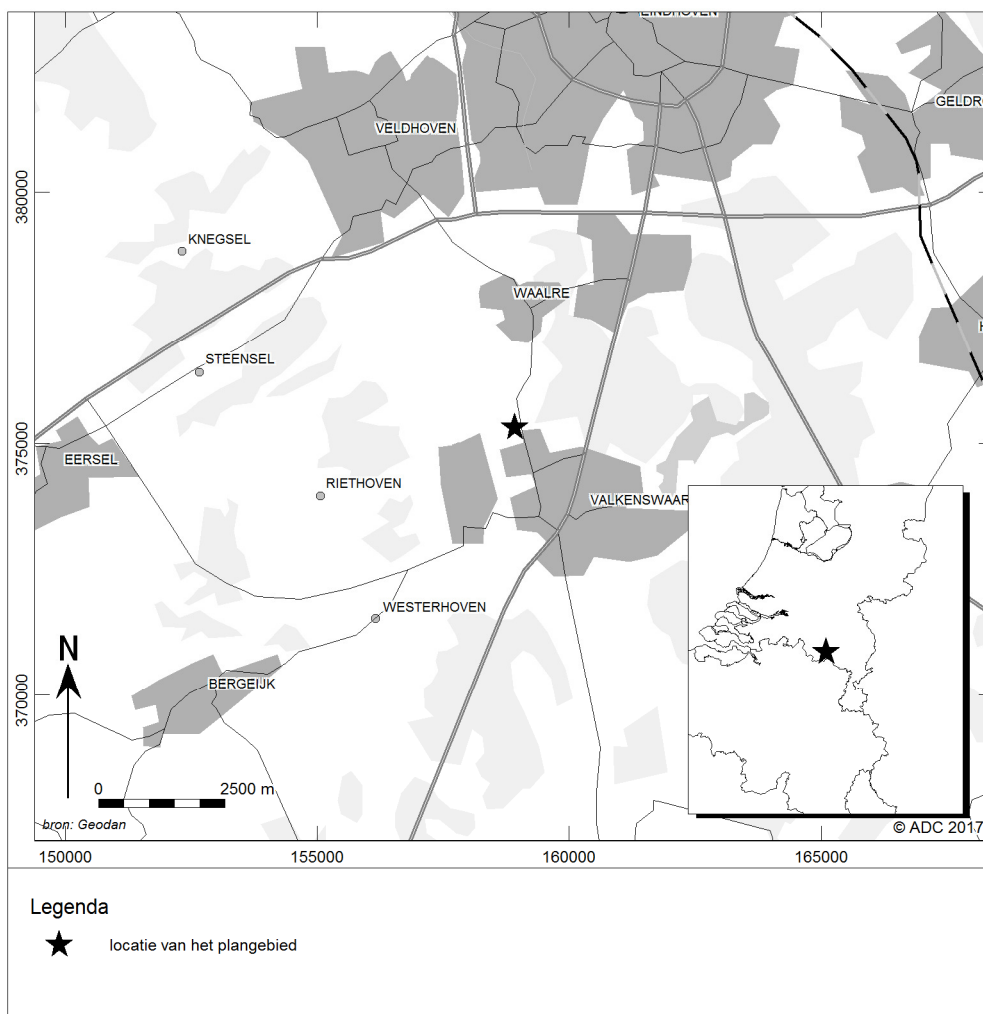
Afb. 4 Plattegrond van het huidige tuincentrum en de toekomstige uitbreiding

Afb. 5 Bestemmingsplangebied 'Nieuwe Waalreseweg'

Afb. 6 Locatie van de toekomstige uitbreiding en ligging van de archeologische vindplaats

Afb. 7a Foto van de in 2003 uitgevoerde grondwerkzaamheden

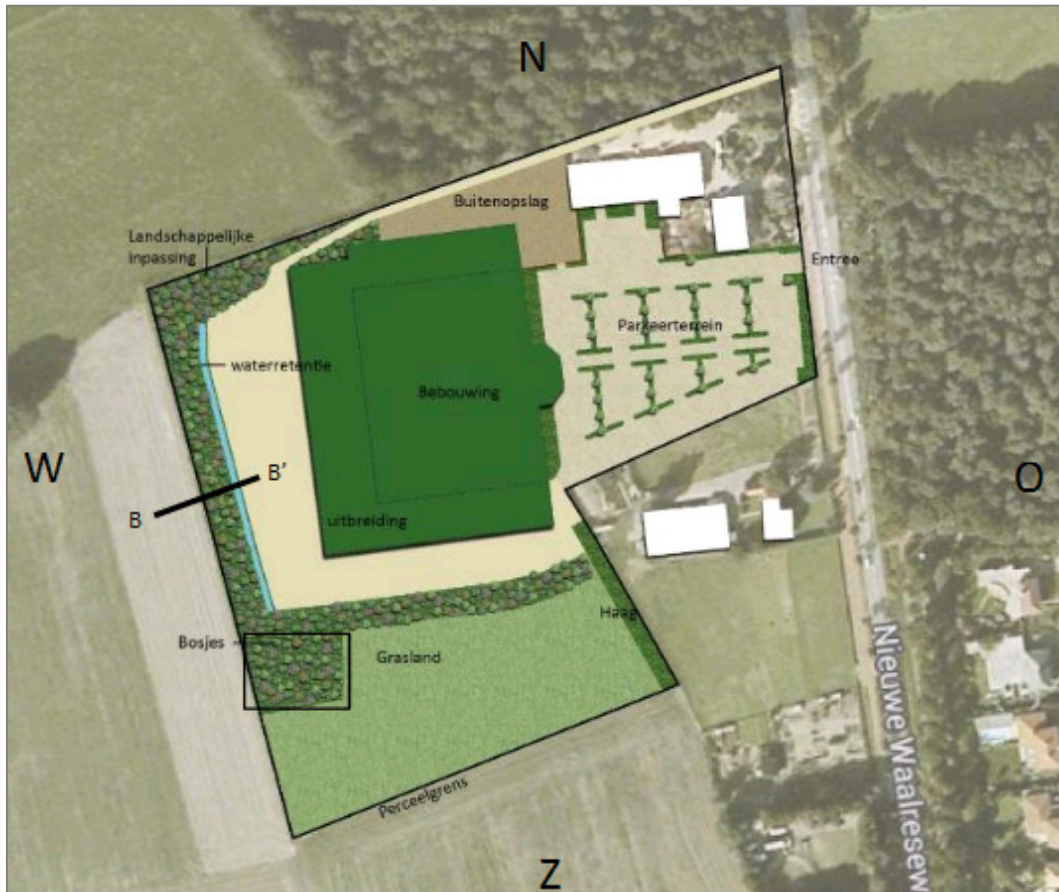
Afb. 7b Foto van de in 2003 uitgevoerde grondwerkzaamheden

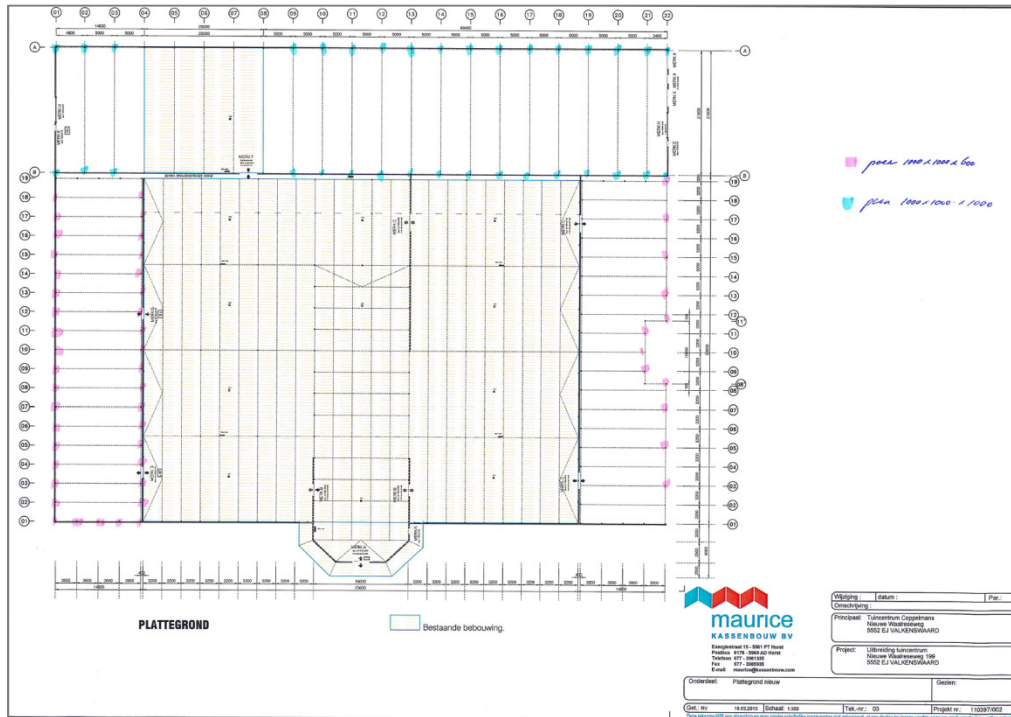
Afb. 1 Locatie van het plangebied

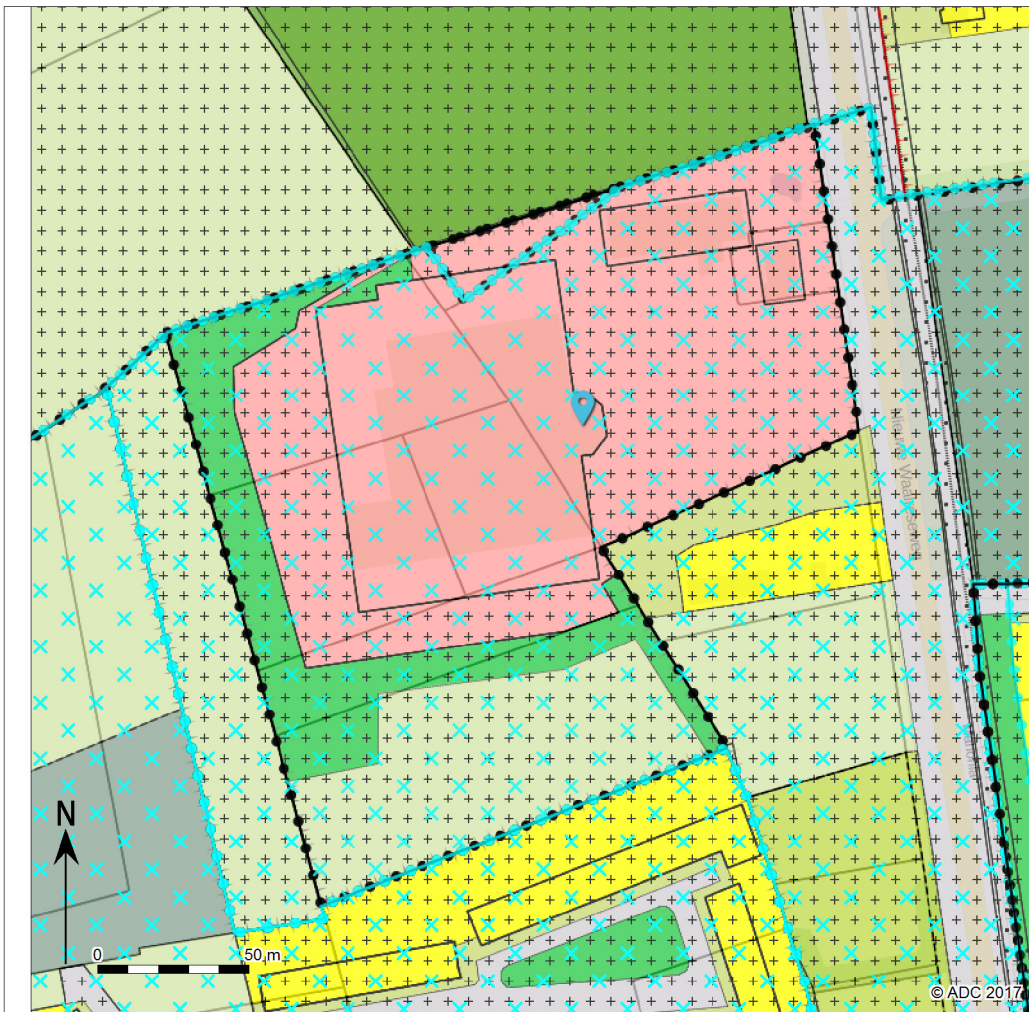
Afb. 2 Huidige situatie van het plangebied (bron: h8 ontwerpbureau)

Afb. 3 Toekomstige situatie van het plangebied (bron: h8 ontwerpbureau)

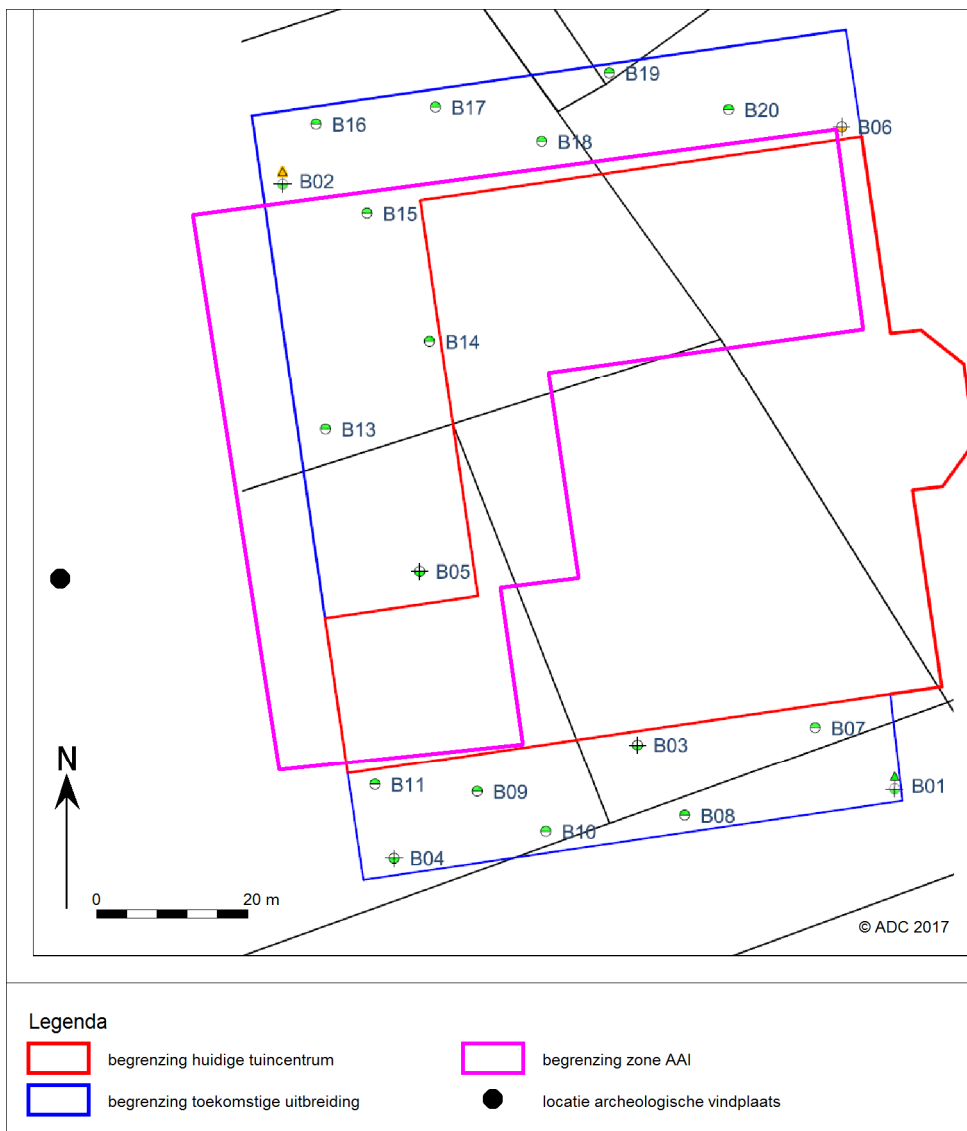
Afb. 4 PlatTEGROND van het huidige tuincentrum en de toekomstige uitbreiding

Legenda

 bestemmingsplangebied 'Nieuwe Waalreseweg 199'

Afb. 5 Bestemmingsplangebied 'Nieuwe Waalreseweg 199'

Afb. 6 Locatie van de toekomstige uitbreiding en ligging van de archeologische vindplaats

Afb. 7a Foto van de in 2003 uitgevoerde grondwerkzaamheden

Afb. 7b Foto van de in 2003 uitgevoerde grondwerkzaamheden